

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Den seneste undersøgelse fra 1983 viste, at i oktober 1983 modtog 7,1 pct. af de afviste ansøgere fra sommeroptagelsen samme år arbejdsløshedsdagpenge, mens 11,1 pct. fik bistandshjælp. 62,4 pct. havde erhvervsarbejde som hovedindkomst.

Undersøgelsen viste endvidere, at de fleste af de afviste, der fik dagpenge eller bistandshjælp i oktober 1983, også fik disse ydelser, før de søgte optagelse.

Selv om undersøgelsen er 5 år gammel, er der ingen grund til at antage, at disse forhold har ændret sig væsentligt siden. Ud fra 1983-undersøgelsens resultater kan man forvente, at der blandt dette års 12.800 afviste ansøgere kun vil være ca. 450, som efter afvisningen går over til at modtage arbejdsløshedsdagpenge eller bistandshjælp.

Der er således ikke nogen grund til at antage, at det store antal afviste medfører store forøgelser af de sociale udgifter.

En søgningsprognose udarbejdet af Undervisningsministeriets økonomisk-statistiske kontor peger på et meget beskedent fald i søgningen i de nærmest kommende år. Et kraftigere fald kan tidligst forventes efter 1995. Vi må således forvente, at der også i de nærmest kommende år vil være et betydeligt søgningspres på de videregående uddannelser.

Idealet er fri adgang, således at alle kvalificerede ansøgere kan få deres uddannelsesønske opfyldt. Men dette vil ikke kunne lade sig gøre foreløbig.

For det første er det ikke *økonomisk muligt* at udvide antallet af pladser så meget, at der kan opnås fri adgang. Bl.a. har SU-reformen øget udgifterne pr. uddannelsesplads væsentligt. Og pengene bliver ikke flere. Også de videregående uddannelser må som nævnt bidrage til bestræbelserne på at begrænse de offentlige udgifter.

For det andet retter en del af søgningen sig mod *uddannelser, hvor ledigheden fortsat er meget høj*, især humaniora. Her vil det være uforvarligt at udvide antallet af pladser, fordi en gennemført uddannelse nærmest vil forøge risikoen for arbejdsløshed for de pågældende.

Vi må derfor leve med, at der er og vil være en række uddannelser, hvor der ikke er plads til alle. Dette er jo heller ikke anderledes, end hvad der gælder mange andre steder i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet. Og

det er også til at leve med, hvis vi i øvrigt kan tilbyde de unge rimelige og relevante uddannelsesmuligheder.

Indsatsen mod adgangsbegrænsningen skal derfor bestå i at give plads til flest muligt unge ved at *omstille* udbudet af pladser inden for de givne økonomiske rammer, således at der udbydes *flere* pladser ved uddannelser, der er *mindre* omkostningskrævende, og som giver *gode* beskæftigelsesmuligheder.

Dette kan ske ved et øget udbud af *kortere uddannelser* (bacheloruddannelser eller korte videregående uddannelser) eller af *deltidsuddannelser*.

Bacheloruddannelser

Den nye bachelorbekendtgørelse giver universiteter og læreanstalter mulighed for at oprette nye bacheloruddannelser.

Et øget udbud af pladser ved sådanne uddannelser er én af mulighederne for at øge kapaciteten.

Der er fra erhvervslivet blevet peget på, at der er beskæftigelsesmuligheder for bacheloruddannede i naturvidenskabelige fag, men også på andre fagområder kan der være muligheder for bacheloruddannede.

Tilbud om nye bacheloruddannelser skal henvende sig til de unge, der ønsker at få en kortere uddannelse. Der bør være mulighed for at gå videre i en kandidatuddannelse, men det vil kun være en mindre del af de bacheloruddannede, der får denne mulighed. Hvis adgang til efterfølgende kandidatuddannelse skal være en ret for alle bachelors, vil uddannelsesforløbet jo blive næsten lige så dyrt som ved de nuværende kandidatuddannelser.

Korte videregående uddannelser

Oprettelsen af flere pladser på korte videregående uddannelser, som typisk vil være placeret uden for universiteter og læreanstalter, er en anden mulighed som supplement til eller erstatning for bacheloruddannelser.

Jeg vil i den kommende tid overveje, om der skal oprettes nye videregående uddannelser ved handelsskolerne. Sådanne uddannelser skal i givet fald være et tilbud til de mange studenter og h^øere, der ønsker en erhvervsorienteret uddannelse, og som i dag har vanskeligt ved at få plads på de overfyldte handelshøjskoler.